

KRISTINUSKON ALKU

JEESUS NASARETILAINEN - PERUSTIEDOT

s. 90

Syntymäaika:

noin 7-4 eKr. eli eaa.

Syntymäpaikka:

Betlehem

Kotikaupunki:

Nasaret

Äiti:

Maria

Isä:

Joosef

Jeesuksen ammatti aluksi:

rakentaja

Julkisen toiminnan alku:

Johannes Kastaja kastoi Jeesuksen Jordan-virrassa

Jeesuksen uudet tehtävät ja julkinen toiminta:

- 1) Opettaminen ja puhuminen
- 2) Parantaminen
- 3) Syntien anteeksiantaminen

Oppilaat:

12 opetuslasta/apostolia.

Vastustajat:

kansan vanhimmat, ylipapit ja lainopettajat

Mistä tiedämme, että Jeesus on joskus elänyt?

Jeesuksesta ovat kertoneet evankeliumien lisäksi antiikin roomalaiset historioitsijat Tacitus, Suetonius, Plinius Nuorempi sekä juutalainen historioitsija Josefus.

JEESUKSEN OPETUS

s. 91

”Tehkää parannus ja kääntykää Jumalan puoleen”

”Jumalan valtakunta on tullut lähelle”

Sen todisteet:

- sairaat parantuvat
- kaikille julistetaan ilosanoma (=evankeliumi)
- köyhät ja sorretut saavat avun

Vanhan testamentin lain tarkoitus on auttaa,
eikä vaikeuttaa ihmisten elämää

Jeesuksen etiikan ydin oli ns. kultainen sääntö:

”Tee muille se, mitä tahdot muiden tekevän sinulle”

Jeesuksen sanoma kiteytettynä on niin sanottu
rakkauden kaksoiskäsky:

”Rakasta Jumalaa yli kaiken ja lähimmäistäsi
niin kuin itseäsi”,
(vai kolmoiskäsky?)

PAAVALIN ELÄMÄ, TEOT JA SANOMA

s. 90-93

Paavali oli alun perin nimeltään Saul.

Saul oli juutalainen ja kuului fariseusten puolueeseen (tiukka Vanhan testamentin lain noudattaminen).

Saul vainosi harhaoppisina pitämiään kristittyjä.

Saul kohtasi Jeesuksen näyssä, kun oli matkalla Damaskoon vainoamaan sikäläisiä kristittyjä.

Näyn jälkeen Saul kääntyi kristityksi ja muutti nimensä vaatimattomasti Paavaliksi.

(Paulus=vähäinen, latinaa)

Paavali aloitti lähetystyön ei-juutalaisten keskuudessa.

Paavali joutui taistelemaan, jotta ei-juutalaisten ei tarvitsisi noudattaa juutalaista lakia.

Tässä yhteydessä kristinusko erosi lopullisesti juutalaisuudesta.

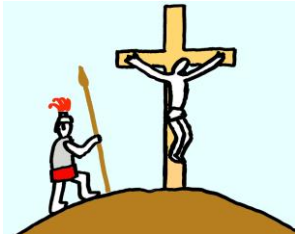
Paavali teki kolme lähetysmatkaa nykyisten Turkin ja Kreikan valtioiden alueelle.

Paavali kirjoitti perustamilleen seurakunnille kirjeitä. Monet näistä ovat säilyneet nykyaikaan ja ovat osa Uutta testamenttia.

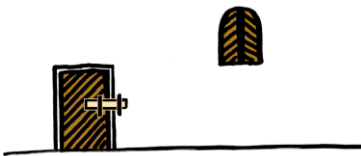
KRISTINUSKON HISTORIA

KRISTINUSKON SYNTY

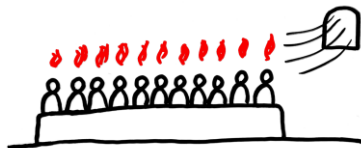
s. 92-93

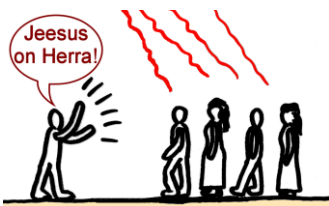
Jeesus kuoli pitkänäperjantaina v. 30 jKr.

Opetuslapset pelkäsivät
ylösnousemuksesta huolimatta.

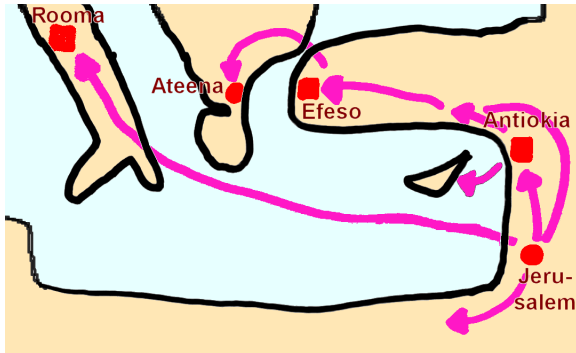
Helluntaina Pyhä Henki antoi
opetuslapsille rohkeuden.

Pietari julisti ylösnoussutta Herraa,
ja paljon kansaa kääntyi kristityiksi.

Kastetut kristityt kokoontuivat koteihin ehtoollisen viettoon varten.

Paavali ja monet muut levittivät Jumalan sanaa Rooman valtakunnassa.

Kristityt eivät palvoneet Rooman keisaria ja heitä syytettiin myös Rooman palosta. Näistä syistä kristittyjä alettiin vainota.

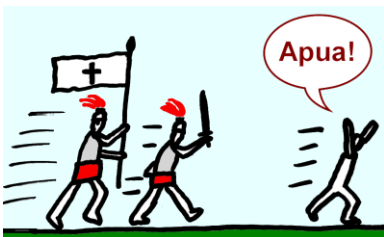
Vainoissa kuoli paljon kristittyjä. Kala-kuvio oli kristittyjen salamerkki. Marttyyri = uskonsa puolesta kuollut.

KRISTINUSKO ROOMAN VALTION- USKONNOKSI - 300-LUKU

s. 93

Keisari Konstantinus Suuri näki näyn:
"Tässä merkissä olet voittava".

Hän voitti taistelun ja kiitokseksi Jumalalle
alkoi suosia kristinuskoa v. 313.

 = Kristus-tunnus

(kreikankielisen Kristus-sanana $\chi\rho\iota\varsigma\tau\omicron\varsigma$ kaksi
ensimmäistä kirjainta päällekkäin)

Lopulta kristinuskosta tuli koko Rooman valtionuskonto v. 380

LÄHETYSTYÖ KESKIAJAN ALUSSA – EUROOPPA KÄÄNTYY

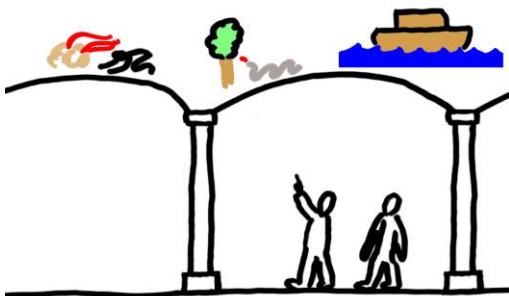
s. 94

Munkit tekivät lähetystyötä germaanien ja muiden kansojen parissa. Lopulta koko Eurooppa kääntyi kristinuskoon.

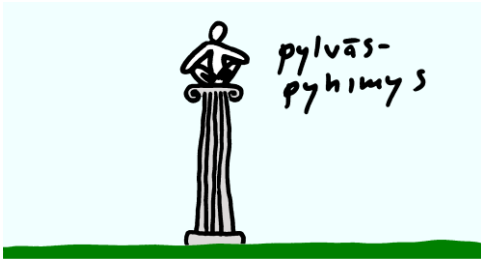
Kansa kastettiin suurissa joukkokasteissa. Ihmisten käsitys kristinuskosta jäi melko pinnalliseksi.

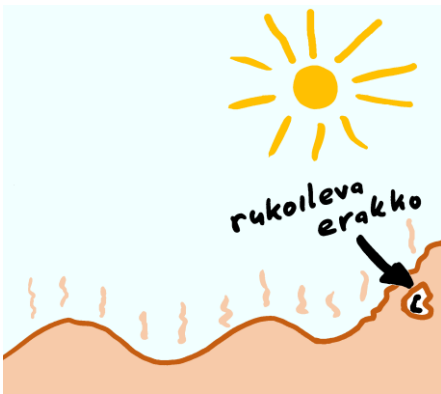
Keskiajalla kirkoissa messu oli latinan kielellä. Kirkkojen seinät olivat lukutaidottoman kansan ”köyhien Raamattu”.

LUOSTARIEN SYNTY JA LUOSTARILAITOS

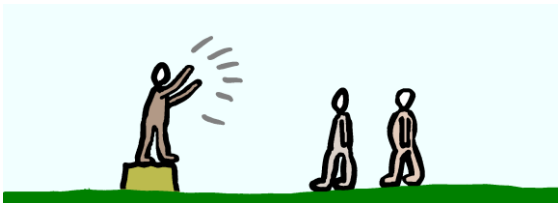
s. 120 (vain "Luostarit")

Monet kreikkalaiset olivat sitä mieltä, että henki on tärkein, ei ruumis.

Egyptissä kristityt erakot pakenivat autiomaahan.

Entinen upseeri Pakomios kokosi kristityt erakot ensimmäiseen luostariin.

Luostarisäännöt:

- köyhyys
- naimattomuus
- kuuliaisuus eli tottelevaisuus

Benedictus Nursialainen kehitti lännen luostarisäännön: "Rukoile ja tee työtä".

Munkit ja nunnat levittivät uusia taitoja, opettavat lukemaan ja auttavat köyhiä ja sairaita.

LUOSTARIEN MONET TOIMINNOT KESKIAJALLA

s. 120 (vain "Luostarit")

Sivistys

- ✦ kirjojen kopiointi
- ✦ lukutaito
- ✦ teologinen tutkimus

Hartaus

- ✦ hetkipalvelukset
- ✦ katkeamaton rukous

Maatalous

- ✦ luostarin oma ravinto
- ✦ yrtit
- ✦ viljelytapojen kehittäminen
- ✦ oluen, viinien ja liköörien kehittäminen

Auttaminen

- ✦ sairaanhoito
- ✦ köyhien auttaminen

KAUPUNKIEN VELJESKUNNAT

s. 114-115 (vain "Sääntökunnat ja luostarit")

Keskiajalla syntyi paljon kaupunkeja ja niiden väkimäärä lisääntyi.

Luostarit olivat kuitenkin maaseudulla (esim. benediktiinien luostarit).

Kaupunkien ihmisiä tavoittamaan syntyi kaksi sääntökuntaa:

1. Fransiskaanit
2. Dominikaanit

Näiden munkit saavat ruokansa ihmisiltä, eivätkä he itse viljele maata.

Siksi näitä sanotaan usein kerjäläisveljestöiksi (vaikka he EIVÄT kerjää kaduilla).

FRANSISKAANIT

- perustajana italialainen Fransiskus Assisilainen, "Jumalan pieni köyhä"
- pyrkimys täyteen köyhyyteen esim. vaihtoi vaatteita kerjäläisen kanssa
- rakkaus luontoon ja eläinrakkaus
- kaapu on harmaa: "harmaat veljet"
- köyhien ja sairaiden auttaminen

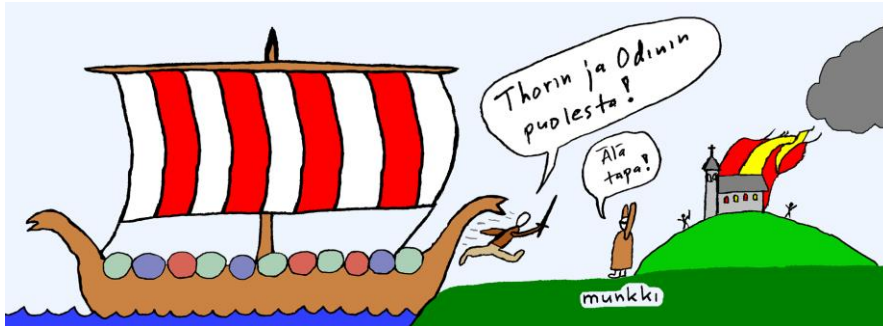
DOMINIKAANIT

- perustajana espanjalainen Dominicus
- pappisveljeskunta, eli pitävät jumalanpalveluksia, saarnaavat ja ottavat vastaan ripittäytymisiä
- kaapu on musta: "mustat veljet"
- heitä sanotaan huumorilla "Herran koiriksi" (latinaksi Domini canes)

KESKIAIKA

s. 95 (vain keltapohjainen "Ristiretket")

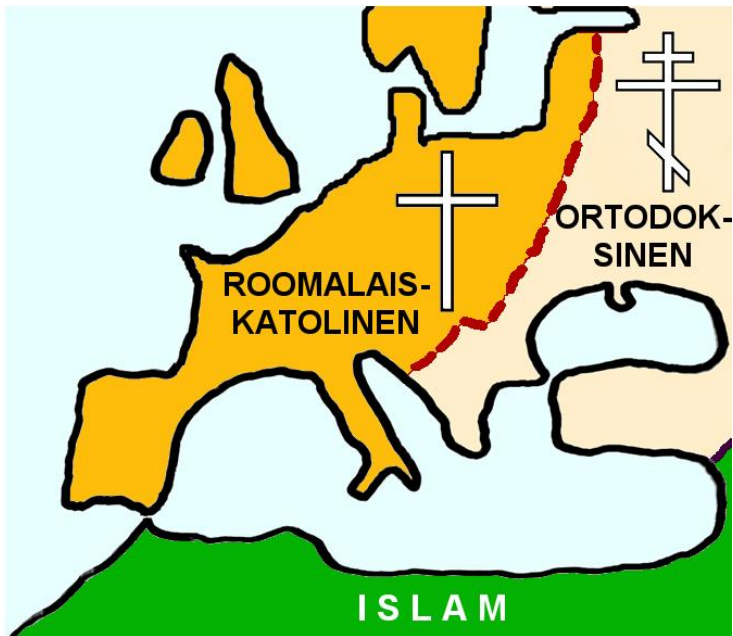

Varhaiskeskiaika oli levotonta aikaa.
Pelottavat viikingit tekivät ryöstö- ja tuhoamisretkiä

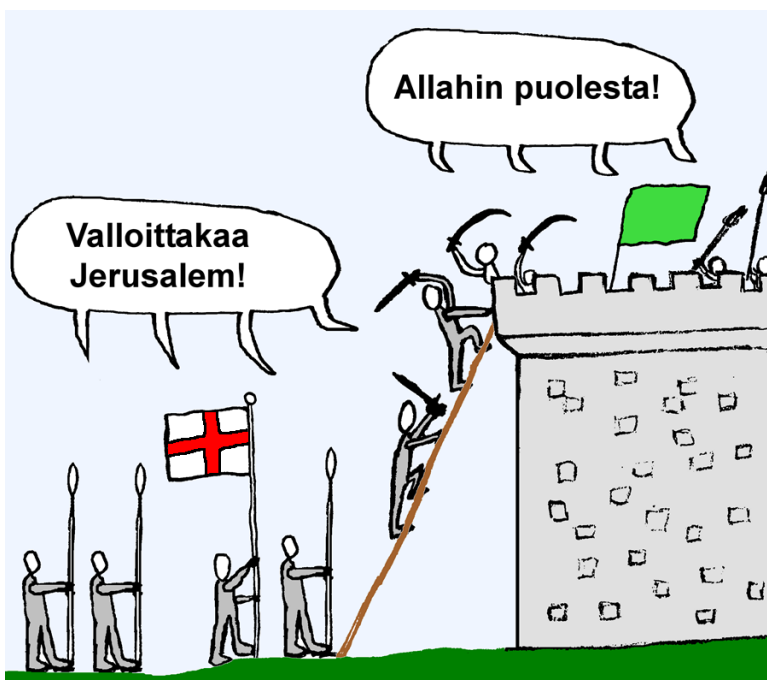
Lopulta viikinkikuninkaat kääntyivät kristinuskoon ja
kukistivat pakanallisina pysyneet.
Vanhat epäjumalien kuvat poltettiin ja rakennettiin kirkkoja.

Kirkko jakautui kahtia vuonna 1054

läntiseen
katoliseen
kirkkoon

itäiseen
ortodoksiseen
kirkkoon

Ristiretkiä tehtiin katolisen kirkon alueelta

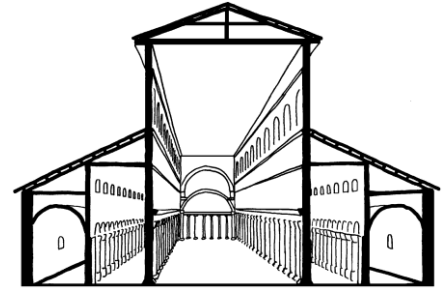
1. Jerusalemin valloittamiseksi takaisin muslimeilta.
2. Muslimimerirosvoja vastaan.
3. Euroopan viimeisten pakanakansojen kääntymiseksi (mm. suomalaiset).
4. Ortodokseja vastaan.

KIRKKORAKENNUSTYYLIT

Ei oppikirjassa.

BASILIKATYYLI

- ✕ hallimaisuus
- ✕ roomalaisen kauppahallin rakenne
- ✕ antiikki ja alkukeskiaika

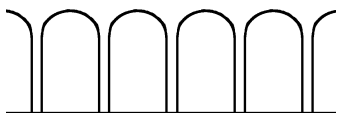
BASILIKATYYLI
Tässä Konstantinuksen
basilika, Rooma, Italia

ROMAANINEN TYYLI

Pyörökaari

- ✕ pyörökaaret:

- ✕ paksut kiviseinät
- ✕ linnamaisuus
- ✕ seinillä maalauksia pyhimyksistä ja Raamatun kertomuksista
- ✕ keskiaika

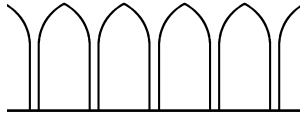
ROMAANINEN TYYLI
Tässä Speyerin katedraali,
Saksa

GOOTILAINEN TYYLI

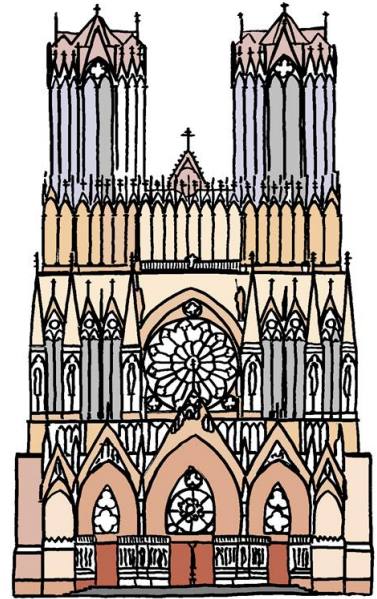

Suippokaari

✧ suippokaaret:

- ✧ keveät ja korkeat rakenteet, joilla paino jaettiin
- ✧ kirkot korkeita
- ✧ ikkunoissa upeita lasimaalauksia
- ✧ myöhäiskeskiaika

GOOTILAINEN TYYLI
Tässä Reimsin katedraali,
Ranska

RENESSANSITYYLI

Antiikin temppeleistä vaikutteet

- ✧ antiikin 'uudelleen syntyminen', vaikutteita antiikin temppeleistä
- ✧ pylväät, päätykolmio ja kupolit:

- ✧ uuden ajan alku (1400-1500-luvut)

RENESSANSITYYLI
Tässä Pietarinkirkko, Rooma, Italia